

Situacijska Soba

**** SPOR V JUŽNOKITAJSKEM MORJU ****

Časovnica pregleda: od 25. aprila 2024 do 22. maja 2024.

[To poročilo je napisano na osnovi javno dostopnih virov, ki so odraz trenutnega stanja, ki se lahko hitro spremeni.]

Povzetek analize stanja:

- **(25. april)** Novoizvoljeni tajvanski predsednik Laj Čingde je imenoval nova ključna ministra. Na mesto ministra za zunanje zadeve je imenoval dosedanjšega predsedniškega generalnega sekretarja Lin Žalonga, za obrambnega ministra je imenoval Wellingtona Koja. Obe imenovanji sta pomembni zaradi nenehnih vojaških groženj in diplomatskih sporov s Kitajsko. Obrambni minister Ko je kot prioriteto postavil modernizacijo tajvanske vojske, ki bo vključevala nakup novih ladij, raketnih sistemov, bojnih letal in drugih kopenskih obrambnih sredstev. Ministra bosta novi mesti zasedla 20. maja.
- **(26. april)** Ameriški državni sekretar Antony Blinken se je srečal s kitajskim predsednikom Ši Džinpingom in drugimi visokimi uradniki, da bi razpravljali o pomembnih dvostranskih, regionalnih in globalnih vprašanjih, vključno s kitajsko dobavo materialov, strojnih orodij in mikro elektronike Rusiji, napetostmi okoli Tajvana v Južnokitajskem morju, človekovimi pravicami ter proizvodnjo in izvozom sintetičnih predhodnih sestavin za opioide. Blinken je tudi izjavil, da sta kljub poglobljanju razlik med velikima silama, ti uspeli izboljšati dvostransko sodelovanje na področjih kot so vojaške komunikacije, uporaba umetne inteligence in boj proti mamilom.
- **(30. april)** Tiskovni predstavnik filipinske obalne straže Jay Tarriela je poročal, da so štiri ladje kitajske obalne straže in šest ladij kitajske pomorske milice z vodnimi topovi zadele dve filipinski ladji med njuno pomorsko patroljo v bližini sporne plitvine Scarborough, ki jo je Kitajska blokirala in zasegla Filipinom leta 2012. Incident se je zgodil približno 22 km od plitvine in nato še približno 914 metrov stran, zaradi česar sta bila poškodovana ograja in nadstrešek na filipinskih ladjah. Kitajske ladje z vodnimi topovi želijo poškodovati radarske in komunikacijske sisteme, ki se običajno nahajajo na vrhu plovil.
- **(1. maj)** Tretja in najbolj napredna kitajska letalonosilka Fujian, ki naj bi bila opremljena z izstrelitvenimi katapultni naslednje generacije, ki lahko s krova izstrelijo več tipov letal, je zapustila šanghajsko ladjedelnico Jiangnan in začela s preizkušanjem na morju. Namen preizkusa bo testiranje zanesljivosti in stabilnosti pogonskih ter električnih sistemov letalonosilke.
- **(2. maj)** Filipinsko ministrstvo za zunanje zadeve je na zagovor poklicalo namestnika vodje kitajske diplomatske misije Žu Žijonga in obtožilo Kitajsko "nadlegovanja" in "nevarnih manevrov", potem ko so kitajska plovila uporabila vodne topove in poškodovala dve ladji filipinske obalne straže.

Si želite izvedeti več? Vas zanima področje mednarodne varnosti? Pridružite se nam.

Za več informacij obiščite našo spletno stran www.euroatlantic.org ali pošljite sporočilo na info@euroatlantic.org.

- **(3. maj)** Kitajska je objavila zapis, za katerega trdi, da gre za neformalni sporazum iz leta 2016 med njo in Filipini. Kitajski uradniki trdijo, da je ta začasni dogovor sprejel nekdanji filipinski predsednik Rodrigo Duterte in da v manjši meri dovoljuje ribolov okoli spornih otokov, hkrati pa omejuje dostop za vojaške ladje, čolne obalne straže in druge vladne ladje in letala do 22 km od filipinskih teritorialnih voda.
- **(5. maj)** Obrambni uradniki iz Avstralije, ZDA, Japonske in Filipinov so se srečali na Havajih, kjer so potrdili svojo zavezanost zaščiti svobode plovbe v Južnokitajskem morju in krepitvi sodelovanja na področju varnosti.
- **(7. maj)** Avstralska vlada je obsodila kitajske 'agresivne' vojaške aktivnosti, potem ko je kitajsko lovsko letalo odvrгло protiraketne vabe v bližini helikopterja avstralske mornarice, zaradi česar je bil pilot helikopterja prisiljen izvesti manevre izogibanja. Incident se je zgodil nad mednarodnimi vodami v Rumenem morju ob obali Južne Koreje, kjer avstralska mornarica sodeluje v misiji ZN za uveljavitev sankcij proti Severni Koreji.
- **(9. maj)** Največje skupne vojaške vaje Balikatan med Filipini in ZDA so se zaključile s simulacijo odbijanja pomorske invazije ob obali Južnokitajskega morja, med katero so enote obeh držav uporabile rakete Javelin in havbice. Vaje z uporabo pravega streliva so ves teden potekale vzdolž obale blizu obmorskega mesta Laoag v severni filipinski provinci Ilocos in privedle do okrepljenega vojaškega in varnostnega partnerstva med ZDA in Filipini.
- **(10. maj)** Filipinski svetovalec za nacionalno varnost Eduardo Ano je podprl zahtevo najvišjega varnostnega uradnika po takojšnjem izgonu kitajskih diplomatov, ki naj bi bili odgovorni za poročano razkritje telefonskega pogovora med enim od diplomatov in filipinskim viceadmiralom Albertom Carlosom, poveljnikom Zahodnega poveljstva oboroženih sil Filipinov. Med posnetim klicem se naj bi filipinski admiral strinjal z novim načinom prevoza zalog do plitvine, ki jo zasedajo Filipini v spornem Južnokitajskem morju, po katerem bi morala Manila obvestiti Peking, če izvajajo takšne misije na morju, hkrati pa bi prepovedal dobavo dodatnih gradbenih materialov v plitvino.
- **(11. maj)** Kitajski uradniki so gostili ključne politike severnih Filipinov, vključno z Manuelom Mambo, guvernerjem province Cagayan in glasnim kritikom poteze predsednika Ferdinanda Marcosa mlajšega, da ZDA omogoči dostop do štirih dodatnih vojaških baz v skladu s Sporazumom o okrepljenem obrambnem sodelovanju.
- **(15. maj)** Flotilja približno 100 majhnih ribiških čolnov pod vodstvom filipinskih aktivistov je priplula do sporne plitvine Scarborough v Južnokitajskem morju, kjer so ladje kitajske obalne straže in pomorske milice z vodnimi topovi poškodovale filipinska plovila. Cilja te civilne oskrbovalne misije sta bila plutje blizu majhnih teritorialnih boj ter razdelitev paketov hrane in goriva filipinskim ribičem.

Si želite izvedeti več? Vas zanima področje mednarodne varnosti? Pridružite se nam.

Za več informacij obiščite našo spletno stran www.euroatlantic.org ali pošljite sporočilo na info@euroatlantic.org.

- **(16. maj)** Ameriška vojska je objavila opozorilo, da Kitajska nadaljuje z razvojem plavajočih jedrskih reaktorjev v Južnokitajskem morju z namenom okrepitve svojih zahtev po spornem morskem ozemlju. Medtem ko so kitajski državni mediji pomorske jedrske reaktorje opisali kot mobilne "električne banke" za stacionarne objekte in druge ladje, so ameriški in filipinski uradniki poročali, da bodo plavajoče reaktorje uporabljali za oskrbo vojaških oporišč, ki jih je Kitajska zgradila na več umetnih otokih v Južnokitajskem morju. Analitiki menijo, da bo kitajska gradnja ladij z mobilnimi jedrskimi reaktorji povečala napetosti in predstavljala okoljsko tveganje v sporni regiji.
- **(17. maj)** Tajvanski zunanji minister v odhajanju Joseph Wu je dejal, da si Kitajska in Rusija pomagata pri ozemeljskih širitvah ter pozval demokracije po vsem svetu, naj se zoperstavijo vojaškemu vplivu obeh držav v vzhodni Evropi, v Južnokitajskem morju in širše. Ti komentarji so bili podani med srečanjem ruskega predsednika Vladimirja Putina s kitajskim predsednikom Ši Džinpingom v Pekingu, kjer sta oba predsednika ponovno potrdila partnerstvo med državama.
- **(18. maj)** Filipinski zunanji minister Enrique Manalo in japonski veleposlanik Endo Kazuja sta podpisala 415 milijonov dolarjev vredno pogodbo, ki bo Filipinom omogočila nakup petih japonskih patroljnih ladij, ki se bodo uporabljale v Južnokitajskem morju.
- **(19. maj)** Filipinska vojska je zaradi spornega pogovora s kitajskim diplomatom zamenjala viceadmirala Alberta Carlosa, ključnega poveljnika, ki je poveljeval enotam v Južnokitajskem morju, vključno s tistimi, ki so bile razporejene na spornih grebenih. Menjava naj bi bila del prilagajanja države razvijajočemu se varnostnemu okolju. Zamenjal ga bo kontraadmiral Alfonso Torres mlajši, ki bo prevzel mesto načelnika Zahodnega poveljstva na otoku Palawan.
- **(20. maj)** Filipinske oblasti so pozvale Kitajsko, naj prepusti plitvino Scarborough mednarodnemu nadzoru, potem ko so Kitajsko obtožile, da uničuje morsko okolje plitvine.
- **(22. maj)** Odstavljeni poveljnik filipinskega zahodnega poveljstva, viceadmiral Alberto Carlos, je obtožil kitajsko veleposlaništvo v Manili, da je posnelo telefonski klic z njihovim vojaškim atašejem brez njegovega soglasja ter zanikal, da je sklenil dogovor s Kitajsko za zmanjšanje napetosti v Južnokitajskem morju.

Pregled pripravil: **Gregor Črnugelj**

Si želite izvedeti več? Vas zanima področje mednarodne varnosti? Pridružite se nam.

Za več informacij obiščite našo spletno stran www.euroatlantic.org ali pošljite sporočilo na info@euroatlantic.org.

Viri/Dodatno branje:

Al Jazeera. (2. maj 2024). Philippines summons China envoy over water cannon attack in South China Sea. Dostopno prek <https://www.aljazeera.com/news/2024/5/2/philippines-summons-china-envoy-over-water-cannon-attack-in-south-china-sea>

Al Jazeera. (30. april 2024). Philippines alleges China damaged vessel in South China Sea disputed shoal. Dostopno prek <https://www.aljazeera.com/news/2024/4/30/philippines-and-china-in-new-confrontation-at-scarborough-shoal>

AP News. (10. maj 2024). Top Philippine security official demands Chinese diplomats' expulsion as territorial row escalates. Dostopno prek <https://apnews.com/article/philippines-china-south-china-sea-disputes-diplomatic-row-f0926e0357dffaec2f0d104f4e4647af>

AP News. (25. april 2024). Taiwan's president-elect appoints new foreign, defense ministers as island faces continued threats. Dostopno prek <https://apnews.com/article/taiwan-foreign-defense-minister-china-2d304a26202a86d19d8e705e877e5055>

Aspinwall, N. (9. maj 2024). Philippines, US simulate mock invasions in largest ever war games. Al Jazeera. Dostopno prek <https://www.aljazeera.com/news/2024/5/9/philippines-us-simulate-mock-invasions-in-largest-ever-war-games>

Associated Press. (15. maj 2024). South China Sea: huge civilian Filipino flotilla heads to disputed shoal to 'assert sovereign rights'. The Guardian. Dostopno prek <https://www.theguardian.com/world/article/2024/may/15/south-china-sea-philippines-coast-guard-flotilla-activists>

Bodeen, C. (3. maj 2024). China publicizes for the first time what it claims is a 2016 agreement with Philippines. AP News. Dostopno prek <https://apnews.com/article/china-south-china-sea-philippines-alleged-agreement-0006abb98502727972872bcecf49a51>

Bodeen, C. in Mistreanu, S. (17. maj 2024). Taiwan's foreign minister says China and Russia are supporting each other's 'expansionism'. Dostopno prek <https://apnews.com/article/joseph-wu-taiwan-interview-russia-china-492fbd5e896ae3231de5f3fbf3c93012>

Johnson, J. (1. maj 2024). China's newest aircraft carrier begins first sea trials. The Japan Times. Dostopno prek <https://www.japantimes.co.jp/news/2024/05/01/asia-pacific/china-fujian-aircraft-carrier-sea-trials/>

Lee, M. (26. april 2024). Antony Blinken meets with China's President Xi as US, China spar over bilateral and global issues. AP News. Dostopno prek <https://apnews.com/article/us-china-blinken-wang-yi-8c1c453df3afbd6ec87ced0c8d618064>

Lester M Yap, K. (18. maj 2024). Philippines to Buy Five Patrol Boats From Japan Amid Sea Tension. Bloomberg. Dostopno prek <https://www.bloomberg.com/news/articles/2024-05-18/philippines-to-buy-five-patrol-boats-from-japan-amid-sea-tension>

Martin, P. (11. maj 2024). China woos Philippine elites near base U.S. needs to defend Taiwan. The Japan Times. Dostopno prek <https://www.japantimes.co.jp/news/2024/05/11/asia-pacific/politics/philippines-elite-china-taiwan/>

Mercer, P. (5. maj 2024). Australia boosts Philippines military ties as South China Sea tensions rise. Voice of America. Dostopno prek <https://www.voanews.com/a/australia-boosts-philippine-military-ties-as-south-china-sea-tensions-rise-7598589.html>

Mercer, P. (7. maj 2024). Australia condemns Chinese interception of Seahawk helicopter over international waters. Voice of America. Dostopno prek <https://www.voanews.com/a/australia-condemns-chinese-interception-of-seahawk-helicopter-over-international-waters/7600895.html>

Reuters. (20. maj 2024). Philippines urges China to allow scrutiny of disputed South China Sea shoal. Dostopno prek <https://www.reuters.com/world/asia-pacific/philippines-says-china-should-allow-scrutiny-disputed-shoal-2024-05-20/>

Reuters. (22. maj 2024). Philippine vice admiral accuses Chinese embassy of secretly recording phone call on South China Sea. Dostopno prek <https://www.reuters.com/world/asia-pacific/philippine-vice-admiral-accuses-chinese-embassy-secretly-recording-phone-call-2024-05-22/>

Tang, K. in Xue, X. (16. maj 2024). China's plan to float nuclear reactors in South China Sea seen as risky. Voice of America. Dostopno prek <https://www.voanews.com/a/china-s-plan-to-float-nuclear-reactors-in-south-china-sea-seen-as-risky/7614953.html>

The Japan Times. (19. maj 2024). Philippines replaces its military commander for disputed waters. Dostopno prek <https://www.japantimes.co.jp/news/2024/05/19/asia-pacific/politics/philippines-south-china-sea-commander-replaced/>

Si želite izvedeti več? Vas zanima področje mednarodne varnosti? Pridružite se nam.

Za več informacij obiščite našo spletno stran www.euroatlantic.org ali pošljite sporočilo na info@euroatlantic.org.